

לישראל	ההגנה	צבא
ושומרון	יהודה	אזור
המשפטי	היועץ	לשכת
90631 אל	בית	ת"ד 5,
02-9977071/711		טל':
076-539-9689		פקס:
yoayosh@idf.il		דוא"ל:
9-0053-1267		סימוכין:
תשפ"ו	בתמוז	י"ג
2026	ביוני	28

לכבוד

עו"ד רעות שאער – האגודה לזכויות האזרח – באמצעות דוא"ל -----

שלום רב,

הנדון: מענה לפנייתיך בעניין הגנה על תושבי הכפרים תולת' וקרע והבטחת הגישה לאדמות חקלאיות

שלך: (1) מיום 12.5.25

(2) מיום 23.7.25

(3) מיום 2.3.26

שלנו: 9-0053-1267, מיום 2.9.25

1. הרינו לאשר קבלת פנייתך שבסמך (3), במסגרתה נטען כי במהלך שלושת השבועות האחרונים החריפה האלימות מצד ישראלים, ובראשם מר ----- כלפי תושבי הכפרים **תולת' וקרע**. עוד נטען כי בשבוע טרם פנייתך הושמעו מספר דרישות מצד ישראלים וחיילים כי נדרש מהקהילה לעזוב את מקום המגורים, וכתוצאה מכך תושבי הקהילה עזבו את בתיהם.

על כן ביקשת כי רשויות הצבא יתירו להם לשוב לבתיהם ויקנו להם הגנה מפני איומים, אלימות, פגיעה לרכוש והסגת גבול.

2. בפתח הדברים, נשוב על המובן מאליו, אשר צוין גם במכתבנו שבסמך. המפקד הצבאי רואה בחומרה רבה פגיעה בתושבים וברכושם, בין שהיא נעשית על ידי ישראלים ובין פלסטינים, ובמיוחד כאשר מועלים חשדות בדבר מעורבות של חיילי צה"ל באירועים.

המפקד הצבאי פועל באופן מתמיד - וגם בימים אלה - לממש את חובתו להגן על תושבי האזור ועל הסדר הציבורי, ובכלל זה לטפל באירועים של הפרת החוק והסדר. כל זאת, **בהתאם לאמצעים ולמשאבים העומדים לרשותו ובהתאם להערכת המצב השוטפת.**

3. עם זאת, ברי כי המצב הביטחוני המורכב משליך במישרין על משימות כוחות הביטחון באיו"ש, ומשליך על עיסוק חשוב זה. זאת, במיוחד על רקע פתיחת מבצע "**שאגת הארי**", והשלכותיו על היקף סדרי הכוחות והמשימות של גורמי הביטחון והצבא בכללותם.

4. כך או אחרת, באשר לבקשתך לספק הגנה לתושבי הקהילות, נציין כי כוחות הביטחון במרחב פועלים על בסיס **הערכת מצב נרחבת**, הנבחנת באופן עתי, שנועדה להתמודד עם האיומים באזור, ובניהם גם להפרות חוק וסדר המתבצעות במרחב. בנסיבות אלו, פועל המפקד הצבאי על פי **שיקול דעתו המקצועי** ובהתאם להערכות המצב המבצעיות המתמשכות, כדי לשמור **בצורה מיטבית** על הביטחון והסדר הציבורי באזור. המפקד הצבאי מקבל את החלטותיו על בסיס **הערכת המצב המבצעית ושיקולים ביטחוניים** של מתן הגנה במרחב באופן **בלעדי**.

5. מעיון באירועים המתוארים בפנייתך עולה כי מתוארות בהם טענות להפרות חוק וסדר הנעשות לכאורה בידי ישראלים או לובשי מדים. הדרך המתאימה לטיפול במקרים אלה היא באמצעות הגשת תלונה **למשטרת ישראל** או **המשטרה הצבאית החוקרת** (לפי העניין), אשר לא כותבו לפנייתך למרות שהן הגורם האחראי על הטיפול באירועים המערבים הפרת דין וסדר על ידי ישראלים או לובשי מדים. זאת, בהתאם למבנה המוסדי של הרשויות, לפיו האחריות הכוללת ואופן הטיפול באירועי הפרות חוק, בדגש על אלו שמבוצעים לכאורה בידי ישראלים, מצויה בידי **המשטרה וגורמי התביעה**.

דברים ברוח דומה נאמרו גם על ידי בית המשפט העליון, במסגרת בג"ץ 15450-02-25 **עאיש נ' ראש המינהל האזרחי**, פס' 11 לפסק הדין (18.8.2025) כך:

"בנסיבות אלה, כל שיש בפנינו הוא תלונה מתועדת אחת. המחלוקת המסוימת בין הצדדים בדבר המשך הטיפול בתלונה אינה מחלוקת בעלת אופן עקרוני – שהרי המשיבים אינם כופרים בחובתם למצות את החקירה לגביה; אלא נסבה על קושי מעשי, שיש לפתור על דרך תיאום בין הצדדים של מועד החקירה והבטחת הגישה של העותר לתחנת המשטרה – כמפורט לעיל. אשר לאירועים נוספים שהתרחשו לטענת העותר – **הרי שבהיעדר פניה מוקדמת פורמלית למשיבים, העותר לא מיצה את האפשרות לפנות לרשויות האכיפה**. לפיכך דין טענות העותר בהקשר זה להידחות מחמת אי מיצוי הליכים (ראו והשוו: בג"ץ 42961-11-24 **קיסיה נ' קמ"ט מקרקעין יהודה ושומרון המנהל האזרחי**, פסקה 5 (11.2.2025))" (ההדגשה אינה במקור, א.א.).

זאת ועוד, לצורך טיפול שלם באירוע, הרי שיש לפעול בדרך של "**הגשת תלונה מסודרת, מגובה בראיות ממשיות**, כדי שניתן יהיה **לבדוק ולטפל**" (בג"ץ 19876-08-24 **Eyad Ayeshe נ' המפקד הצבאי לאיו"ש** (9.10.2024)). בהתאם, אף נפסק מפורשות במסגרת בג"ץ 16218-03-25 **אסמאעיל נ' ראש המנהל האזרחי** (16.3.2025) כך:

"בעתירה שלפנינו התבקשנו, בין היתר, להורות למשיבים לנקוט **"בכל הפעולות הדרושות כדי להגן על הגוף, הרכוש והמקרקעין של העותרים"**. [...]

מבלי להקל ראש בטענות, אם אלה יתבררו כנכונות, **דין העתירה להידחות מחמת אי מיצוי הליכים**. בחלק נכבד מהמקרים המתוארים בעתירה, **כלל לא הוגשה תלונה במשטרה**. גם במקרים שבהם הוגשה תלונה, לא צוין אם בוצע **בירור נוסף** בדבר אופן הטיפול בה; וממילא, **לא הוגשה השגה או ערר** על החלטה שהתקבלה בתיק, ככל שהתקבלה. בנסיבות אלה, **העותרים לא מיצו את ההליכים הרלוונטיים העומדים לרשותם**, ובכלל זה פנייה לבירור בדבר הטיפול בתלונות ובמידת הצורך הגשת ערר על ההחלטות בהן [...] בהמשך ישיר לכך, משכלל לא ידוע אם התקבלה החלטה סופית מטעם הגורמים המוסמכים, העתירה **אף נעדרת תשתית עובדתית ומשפטית מספקת שתאפשר את בירורה**" (ההדגשות אינן במקור, א.א.).

ראה גם בפסק דין בג"ץ 59740-05-25 **חליל מליחאת נ' שר הביטחון**, פס' 3 לפסק דינו של כבוד השופט י' אלרון (10.6.2025):

"גם טענת העותר על כך ש"התלונות הרבות" שהוגשו נפלו על אוזן ערלה – **נטענה בהיעדר ביסוס או אסמכתא מתאימה**, ובבירור שערכו המשיבים נמצא כי לא נרשמו תלונות מסודרות מטעם העותר בתקופה זו. אמנם, ככל הנראה נעשו פניות למשטרה **דרך דוא"ל**, אולם ברי כי זוהי **אינה האכסניה המתאימה** לבירור תלונות אלו. משכך, גם לסעד שעניינו חקירת התלונות והמעורבים בתקריות הנטענות, לא ניתן

להידרש. שכן, תלונות – אין, וממילא לא מוצתה דרך המלך לבירור
טענות אלו" (ההדגשות אינן במקור, א.א.).

6. לאחר שאמרנו זאת, להלן תובא התייחסותנו המפורטת לאירועים המתוארים בפניות וגובו בתאריכים קונקרטיים, המבוססת על בירור שערכנו מול הגורמים הרלוונטיים בחטיבה המרחבית אפרים.

באירוע מיום 23 בפברואר 2026 נטען כי הגיע למקום מגורי הקהילה הפלסטינית קצין מינהל אזרחי אשר דרש מהתושבים לפנות את בתיהם. מבירור שנערך עולה כי באותו יום קצין מהמינהל האזרחי הגיע לנקודה בעקבות טענות של תושבים פלסטינים על אודות אירועי פשיעה לאומנית, במטרה לבצע שיח עם תושבי המקום. במהלך השיח הוסבר לתושבים כי לאזרחים ישראלים מותר לשהות באופן כללי במרחב, אך הובהר כי ככל שתהיה חריגה לאדמות פרטיות על התושבים הפלסטינים לתעד זאת ולהעביר את החומרים באופן מסודר דרך הקישור הפלסטיני על מנת שיהיה ניתן לבחון ולטפל במקרה בהתאם. כמו כן, יודגש כי במהלך השיח לא נאמר לתושבים כי עליהם לפנות או לעזוב את בתיהם.

באירוע מיום 27 בפברואר 2026 נטען כי קצין מחטיבת אפרים שסייר במקום גיבה את אמירות הישראלים על פיהן נדרש מהתושבים להתפנות מבתיהם, וטען כי מותר לישראלים לשהות בשטח השייך לתושבי המקום. מעיון ביומן המבצעים של החטיבה המרחבית אפרים עולה כי התקבלה באותו יום בשעה 19:36 טענת מנהלת תיאום וקישור אודות ישראלים וכוח צבאי אשר גירש משפחות פלסטיניות בנחל קנה. עם זאת, ביומן המבצעים מובהר כי לא התקבל תיעוד אודות האירוע, ובירור שנערך למול כלל הגורמים בזמן אמת הובן כי האירוע אינו מוכר. לפיכך, הטענה לא אומתה.

עוד יובהר כי באותו יום הגיע מפקד החטיבה המרחבית אפרים למרחב כחלק מסיור שטח שגרתי במקום. באותו סיור נמסר לתושבים הפלסטינים כי הישראלים רשאים לשהות במרחב, אך לא נאמר כי מותר לישראלים להיכנס לבתים של הפלסטינים.

7. באשר לבקשת התושבים לשוב לבתיהם, יצוין כי לעמדת גורמי הצבא הרלבנטיים אין מניעה חוקית להגעתם של התושבים חזרה למקום והימצאותם שם. זאת ועוד, נדגיש כבר עתה כי אין בכוחם של גורמים אזרחיים כאלה ואחרים כדי להורות על עזיבתם את המקום, לא כל שכן לפעול באופן עצמאי על מנת לגרום לעשות כן.

בהמשך לאמור נבהיר, כי ככל שהתושבים מעוניינים לשוב לבתיהם באפשרותם להודיע על כך מראש לגורמי המת"ק הגזרתי שיוכלו להביא זאת בחשבון במסגרת מכלול המשימות המונחות לפתחם בהתאם לצורך שיתעורר במועד. כמובן, בכל הנוגע לאירועים בזמן אמת, יש לפנות למוקד החירום המשטרתי 100, במידת הצורך.

8. טרם סיום יובהר כי טענתך על פיה פניותיך שבסימוכין "לא זכו לכל מענה או התייחסות מצדכם" אינה מדויקת. ביום 2 בספטמבר 2025 בשעה 11:21 הועבר מכתבנו שבסמך מכתובת הדוא"ל YoAyosh@idf.il לכתובת הדוא"ל ממנה פנית במכתב שבסמך (2) -

בברכה,

סרן
ק' יעוזר מודר
אביתר
אברהמי
אוכלוסין